

İSLAM ÜLKELERİNDE İNTERNET YAYGINLIĞI DÜNYA ORTALAMASININ ALTINDA SEYRETMEKTEDİR

2015 yılı verilerine göre, internet yaygınlığı OECD ülkelerinde %77,24 olarak gerçekleşirken, Dünya genelinde bu oran %43,84 düzeyindedir. İslam Ülkeleri ise internet yaygınlığı bakımından OECD ve Dünya ortalamasının altında olup %30,59 seviyesinde kalmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, son yıllarda ekonomik ve sosyal hayatın tüm alanlarına nüfuz eden genel amaçlı bir teknoloji haline gelmiştir. Bu teknolojilerin ortaya çıkardığı fırsatlardan yararlanabilmek için ihtiyaç duyulan en temel gereksinim genişbant altyapılarının yaygınlaştırılmasıdır. Konunun kritik önemine binaen İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi (İSEDAK) Ulaştırma ve İletişim Çalışma Grubu 9. Toplantısının teması “İslam Ülkelerinde Genişbant İnternet Yaygınlığının Artırılması” olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, temaya uygun olarak İSEDAK Koordinasyon Ofisi tarafından bir araştırma raporu hazırlanmıştır. Söz konusu araştırma raporu; genişbantın kavramsal çerçevesini, ekonomik etkilerini ve küresel trendleri ortaya koyarken, dünyada ve İslam Ülkelerinde genişbant yaygınlığı konusunda önemli bulgular tespit etmiştir. Araştırma raporu, genişbant yaygınlığı konusunda İslam ülkelerindeki genel resmi verdiği gibi bu konuda Suudi Arabistan, Fildişi Sahilleri ve Kazakistan’ı derinlemesine analiz etmiştir. Ayrıca, bu konuda İslam Ülkelerinin karşılaştığı zorlukları çözmek amacıyla politika tavsiyelerinde bulunmuştur. Araştırma raporuna (<http://ebook.comcec.org>) linkinden ulaşılabilir.

Dünyada ve İslam Ülkelerinde İnternet Yaygınlığına İlişkin Temel İstatistikler

Yüksek hızlı ve kesintisiz erişim olarak tanımlanan genişbant teknolojisi, 90’lı yılların sonlarında bazı gelişmiş ülkelerde kullanılmaya başlanmıştır. İlk yüksek hızlı mobil şebekeler 2001’de kullanılmaya başlanmasına rağmen, 2016 yılı sonu itibarıyla dünya genelinde 1,1 milyar sabit telefon aboneliği ve 7,3 milyardan fazla mobil aboneliği seviyelerine ulaşmıştır. Ancak, dünyadaki hızla artan internet yaygınlığına rağmen hala çevrimdışı olan 3,9 milyar insan bulunmaktadır. Çevrimdışı nüfusun çoğunlukla kırsalda, düşük eğitilmiş, düşük gelirli ve kadın olduğu belirtilmektedir.

2000 yılında dünya nüfusunun sadece %7’si internet kullanabilirken, bugün %44’ü düzenli internet erişimine sahiptir. 2016 yılında global internet trafiği ayda 88,7 milyar GB’ye ulaşmıştır. Son beş yılda yıllık %30 oranında artış gösteren bu trafiğin, 2020 yılına kadar yıllık %22’lik bir artış göstermesi beklenmektedir. İnternet trafiğinin en hızlı olarak Ortadoğu ve Afrika’da artması öngörülmektedir.

2015 yılı verilerine göre, internet yaygınlığı OECD ülkelerinde %77,24 olarak gerçekleşirken, Dünya genelinde bu oran %43,84 düzeyindedir. İslam Ülkeleri ise internet yaygınlığı bakımından OECD ve Dünya ortalamasının altında olup %30,59 seviyesinde kalmıştır. Öte yandan, İslam ülkeleri arasında internet yaygınlığı bölgesel bazda önemli ölçüde değişmektedir. İnternet yaygınlığı, Afrika’daki İslam ülkelerinde %27,90 olup, Arap Bölgesindeki İslam ülkelerinde %39,53, Asya Bölgesindeki İslam ülkelerinde ise %28,05’tir. 2015 yılı sonu itibarıyla, İslam ülkelerindeki toplam hane halkının %15’inin sabit genişbant teknolojisine, toplam nüfusun ise %29,4’ünün mobil genişbant bağlantısına sahip olduğu araştırma raporunda tespit edilmiştir. Azerbaycan, Lübnan, Malezya, Katar gibi bazı İslam ülkelerinde sabit genişbant yaygınlığı %50’yi aşarken; Bahreyn, Suudi Arabistan Krallığı ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi İslam ülkelerinde mobil genişbant yaygınlığı %70’in üzerine çıkmıştır.

Genişbantın Ekonomik Etkileri

Genişbant, ekonomik büyümeye katkısının yanı sıra istihdama, firmaların etkinliğine ve altyapı yatırımlarında tasarruflara önemli katkı sağlamaktadır. Genişbant yaygınlığı ne kadar yüksek ise bunun ekonomik büyüme üzerindeki etkisi o kadar gcl olmaktadır. Sabit genişbant yaygınlığındaki her % 10'luk artış, GSYİH içinde %0,25 ile % 1,38 arasında pozitif bir artışa yol açmaktadır. Mobil genişbant yaygınlığında bu etki %0,22 ile %0,54 arasında değişmektedir.

Genişbant teknolojisindeki ilerlemeler ile hızlı büyüyen arz ve talep; bu alandaki altyapıyı, özellikle de fiber yatırımlarını, genişbant alanındaki düzenlemeleri ve rekabetçi bir piyasa oluşturulmasını öncelikli konular haline getirmektedir. Günümüzde birçok ülke genişbant teknolojilerini stratejik bir rekabet ve gelişme unsuru olarak görmektedir. Bu yaklaşımı benimseyen ülkeler genişbant ile ilgili ulusal stratejiler ve planlar hazırlamakta, uzun vadeli politikalarını belirlemekte ve uygulamaktadır.

Karşılaşılan Riskler

Araştırma raporu, yüksek genişbant yaygınlığının beraberinde bazı riskleri de getirdiğini tespit etmiştir. Öncelikle, yoğun dijital tüketimin sonucu olarak insan ilişkilerinin bozulduğu tespit edilmiştir. Öte yandan, özellikle gelişmekte olan ülkelerde kullanılan internet sitelerinin yerel içerik bakımından yetersiz olduğu sıkıa karşılaşılan bir durum olduğu belirtilmiştir. Örneğin, MENA bölgesinde erişilen en popüler 100 internet sitenin sadece 27'sinin yerel olarak geliştirildiği, geriye kalanların ise yurtdişında geliştirildiği görülmektedir. Bir başka risk ise internetin erişiminin kesilmesi veya siber saldırıların ortaya çıkaracağı ekonomik kayıpla ilgilidir. Dünya ekonomilerinin genişbant teknolojilerine artan bağımlılığı göz önüne alındığında, bir ülke için internetin kesilmesinin ekonomik etkisinin günlük 3,8 milyon ABD Doları ile 15 milyon ABD Doları arasında değiştiği tahmin edilmektedir.

nemli Politika Tavsiyeleri

Araştırma raporu, İslam ülkelerini genişbant gelişmişlik dzeyi¹ bakımından genel olarak gelişmiş ülkeler, orta seviyedeki ülkeler ve başlangıç seviyesindeki ülkeler olarak gruplandırırmış ve bu çerçevede politika tavsiyeleri geliştirmiştir. Gelişmiş seviyedeki İslam lkelerinde; fiber teknoloji, 4G ve 5G gibi altyapı yatırımlarının yapılması ve düzenleyici tatil ve vergi indirimleri önerilmiştir. Orta seviyedeki ülkeler için işletmecilerin maliyetlerini düşürücü tedbirlerin alınması, vergi muafiyetleri, sübvansiyonlar ve dijital okur-yazarlığın artırılması gibi öneriler ön plana çıkmıştır. Başlangıç seviyesindeki ülkelerde ise arz ve talebin aynı anda canlandırılması ihtiyaı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, altyapı yatırımlarının teşvik edilerek yaygınlaştırılmasının sağlanması ve dijital okur-yazarlığın artırılması, ödeme gücünden yoksun olanların erişim maliyetlerinin sübvansede edilmesi, yerel sayısal içeriğin zenginleştirilmesi ve sayısal becerilerin artırılması gibi talep artırıcı önlemlerin alınmasına yönelik politika tavsiyeleri ön plana çıkmıştır. Öte yandan, ülkelerin kendi genişbant stratejilerini belirleyerek hayata geçirmesi gerektiği de temel politika önerilerinden birisi olarak ifade edilmiştir.

¹ >%70 gelişmiş ülkeler, %70-%40 orta seviyedeki ülkeler, <%40 başlangıç seviyesindeki ülkeler